

houtopstanden en tussenliggende cultuurgronden niet los van elkaar zijn te denken. Maar afgezien van deze principiële punten is het bewonderenswaardig hoeveel feitenmateriaal en dat voor een groot deel nooit of nooit zo geordend gepubliceerd, het boek bevat. De ene auteur behandelt natuurlijk zijn stof wat overzichtelijker en helderder dan de andere. Zo verdient T. Reijnders een pluim voor zijn stuk over heide en stuifzand.

Er zijn weinig boeken waar zowel wetenschap als praktijk zo veel in kunnen naslaan.

In dit tijdschrift verdient natuurlijk het hoofdstuk Bossen nadere vermelding. Het is goed geschreven door S. M. ten Houten de Lange, maar wel heel erg beknopt en te zeer beperkt tot enkele grote lijnen. Hij rekent op (te) vriendelijke wijze af met de mythe van de meervoudige doelstelling van een en hetzelfde bosperceel en gaat naar verhouding zeer uitvoerig in op extensieve begrazing van bossen, maar we had-

den graag veel meer gelezen over het beheer resp. herstel van natuurlijke bossen en half-natuurlijke vervangingsgezelschappen, de betekenis van dode bomen en dood hout in deze levensgemeenschappen en de verhoudingen tussen plant en dier. Hopelijk verschijnt spoedig het aangekondigde boek over het natuur-technische bosbeheer en zal dat meer zijn toegespitst op de beheerspraktijk. Het is toch te gek dat onze vrijwel enige climaxvegetaties met toebehoren nog steeds zo weinig worden beheerst door de geest van het natuurbeheer.

Samenvattend: Levensgemeenschappen geeft blijk van een grote kennis van de catechismus, het totale geloofsbeeld is (nog) niet volmaakt en consequent doordacht, maar wij kunnen de verdere ontwikkeling met goed vertrouwen tegemoet zien. Proficiat, RINI!

W. L. Jansen

Stichting Post-Academisch Onderwijs Landbouwhogeschool, Wageningen

PAO-cursus "Introductie in de ergonomie", te houden op 10 en 11 november, 3 en 4 december 1980 en 16 januari 1981 in Wageningen.

De ergonomie heeft tot doel te bevorderen dat producten, gereedschappen, werkomgeving en werkmethoden zo worden ontworpen, dat welzijn, veiligheid en doelmatigheid bij de taakuitoefening worden bevorderd. De ergonomie bestudeert in feite de (werkende) mens in relatie tot zijn werk met als doel het optimaliseren van een mens-taaksysteem.

Bij het ergonomisch ontwerpen en beoordelen van systemen gaat het er om zowel de taak als het "machine-deel" en de fysische en sociale werkomgeving af te stemmen op de anatomische, fysiologische en psychologische mogelijkheden en beperkingen van de mens, zodat hij in staat is veilig en doelmatig te functioneren ("fitting the job to the worker"). Bij mens-taaksystemen kan worden gedacht aan productiesystemen (bedieningstaken in de agrarische sector), transportsystemen (rij- en stuurtaken) en controletaken, alsmede aan systemen in de dienstensector (keuken en werkplaats) of in de doe-het-zelf-sfeer.

Deze cursus "Introductie in de ergonomie" is een antwoord op de toenemende vraag naar scholing op het gebied van de ergonomie. De vraag komt enerzijds voort uit de problemen die binnen "bedrijven" rijzen. Dit komt door de steeds hogere eisen die aan de werkers worden gesteld, vanwege de versnelde technische en technologische ontwikkelingen. Ook de

ontwikkelingen op het gebied van normalisatie en wetgeving, zoals deze zijn uitgewerkt in de nieuwe Arbeidsomstandighedenwet, geven aanleiding tot een toenemende behoefte aan ergonomische kennis.

Deze cursus is bedoeld voor die afgestudeerden van de LH of het HBO, die in hun werk te maken hebben (of zullen krijgen) met het ontwerpen, controleren en beoordelen van mens-taaksystemen. Ook zij die zich bezighouden met het opleiden van functionarissen die te maken hebben met het ontwerpen, vormgeven, construeren, het onderzoek en de voorlichting op dit gebied, zijn welkom. Verder kan gedacht worden aan arbeids- en veiligheidskundigen, leraren en anderen, die in hun werk met ergonomische aspecten worden geconfronteerd.

Deze cursus is gekenmerkt door breedte en algemeenheid, in mindere mate door diepgang. Behalve aan theorie zal veel aandacht besteed worden aan toepassingen, demonstraties en zelfwerkzaamheid (praktika en werkstukken). De toepassingen zullen zoveel mogelijk komen uit de agrarische en dienstverlenende (incl. huishoudkundige) sectoren. Voor de een zal deze cursus voldoende afgeronde informatie verschaffen, voor de ander is ze slechts een tussenstation voor meer specifieke vervolgcursussen in de ergonomie. Het is de bedoeling dat de deelnemers thuis opdrachten uitwerken, welke werkstukken tijdens de cursus zullen worden besproken.

Andere voorkennis dan de genoemde vooropleiding is niet vereist. Aan de cursus kunnen ca. 25 personen deelnemen. De kosten bedragen f 425,- per deelnemer. De inschrijving sluit op 12 september 1980.

Nadere inlichtingen en een Intekenformulier zijn op verzoek verkrijgbaar bij het Bureau PAO-LH, Salverdaplein 10, 6700 HB Wageningen (tel. 08370-84092 en 84093) of bij de cursusleider ir. F. J. Staudt, LH-Vakgroep Bosbouwtechniek (tel. 08370-82928).

PAO-cursus "Inrichting van het landelijk gebied", te houden op 17, 18, 30 september, 1 en 2 oktober 1980.

De cursus beoogt in een overzichtelijke en samenhangende presentatie de stand van kennis weer te geven van het integreren in landinrichtingsplannen van meerdere functies, die in het landelijk gebied tot hun recht moeten komen.

De cursus is ontworpen voor diegenen, die werkzaam zijn bij de voorbereiding en realisering van inrichtingen in landelijke gebieden.

In de praktijk van de landinrichting ontstaat zelden een eenduidig plan voor de inrichting of herinrichting van een gebied. Vrijwel altijd moeten alternatieven onder ogen worden gezien. In de cursus zal veel aandacht worden gegeven aan de afweging van concurrerende belangen. Voorbeelden uit de ontwerp-praktijk worden in het programma betrokken en bieden gelegenheid tot uitwisseling van gedachten en inzichten tussen de deelnemers onderling en tussen hen en andere bij de cursus betrokkenen.

Op grond van de doelstelling worden deelnemers verwacht, die betrokken zijn bij de planvoorbereiding voor de inrichting van landelijke gebieden met meerdere functies. Als cursisten wordt gedacht aan medewerkers van overheidsdiensten als: de Landinrichtingsdienst, de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, het Staatsbosbeheer, Planologische Diensten, het Landbouwonderwijs en Onderzoekinstellingen, alsook van Adviesbureaus en voorts anderen, die betrokken zijn bij de voorbereiding en realisering van plannen met betrekking tot de inrichting van het landelijk gebied.

Aan de cursus kunnen maximaal 35 personen deelnemen. De cursuskosten bedragen f 425,- per persoon, waarbij kosten voor syllabussen, lunches, koffie/thee inbegrepen zijn. De overige verblijfkosten en de reiskosten zijn hierbij niet inbegrepen.

Belangstellenden kunnen zich opgeven door een intekenformulier in te vullen en uiterlijk 21 juli 1980 in te zenden aan het Bureau PAO-LH, Salverdaplein 10, Postbus 9101, 6700 HB Wageningen. Aldaar kunnen ook inlichtingen worden ingewonnen. Tel. 08370-84092/84093.

Bosbouwmachinetentoonstellingen en -demonstraties

In september zullen in Denemarken en Engeland machinedemonstraties en tentoonstellingen worden gehouden. In Denemarken organiseert het Skovteknisk Institut jaarlijks een machinedemonstratie en eens in de drie jaar daarbij een overzichtstentoonstelling. Dit jaar vindt de demonstratie met de tentoonstelling plaats op donderdag 18 september 1980 in Noord-Jutland, ca. 10 km westelijk van Randers.

Daar de omstandigheden van de Deense bosbouw overeenkomen met die in Nederland zijn de daar ontwikkelde machines ook voor ons land van belang. De toegang bedraagt DKr. 80,-; dit bedrag dient van te voren te worden overgemaakt op de girorekening van het instituut in Kopenhagen (rek.nr. 654 80 08). U ontvangt dan een programma dat tevens dienst doet als toegangsbewijs. Het adres van het instituut luidt: Skovteknisk Institut, Amalievej 20, DK 1875 Kopenhagen V, Denemarken, tel. 0945-1244266.

In Engeland wordt de demonstratie en tentoonstelling georganiseerd door de Association of Professional Foresters. Deze Association organiseert elke twee jaar een overzichtstentoonstelling met demonstraties. De tentoonstelling omvat naast bosbouwmachines ook machines uit de houtverwerkende industrie.

Op 24 en 25 september wordt de show gehouden in Forest of Dean bij North Coleford, ca. 200 km ten westen van Londen en 100 km ten zuiden van Birmingham.

Nadere inlichtingen bij The Association of Professional Foresters, The secretary, Brokerswood House, Brokerswood, Westbury, Wiltshire, Engeland, tel. 09 44 373 822 238.

Nederlandse Vereniging van Boselgenaren

Op 17 mei 1980 werd de herstructurering van de Nederlandse Vereniging van Boselgenaren formeel afgerond en werd de samenstelling van het nieuwe bestuur door de algemene ledenvergadering als volgt bepaald: mr. B. van Vloten, voorzitter; drs. O. O. Gorter, vice-voorzitter; ir. C. J. Stefels, secretaris; Ir. P. Gerbranda, penningmeester; mr. W. J. P. van Notten, H. A. J. Roels en Ing. G. Brugging, leden.

Door de herstructurering ontstond er een afscheiding van beleids- en "ambtelijk" secretaris. Het verenigingsbureau staat thans onder leiding van (de oud-secretaris) ing. P. H. A. Steinmetz. Het kantooradres is ongewijzigd gebleven. Dit adres is: Kasteel "De Zwaluwenburg", 8084 PD 't Harde, tel. 05250-3558.

Peraberichten Ministerie van Landbouw en Visserij

Landinrichting, Grond- en Bosbeheer in Utrecht; Ir. Pfeiffer volgt ir. Overbeek op als hoofdingenieur-directeur

Per 1 juni 1980 is tot hoofdingenieur-directeur voor Landinrichting, Grond- en Bosbeheer in de provincie Utrecht benoemd ir. J. W. G. Pfeiffer. Dit houdt verband met het ontstaan van de vacatures bij het per gelijke datum om gezondheidsredenen terugtreden uit die functie van ir. J. F. L. Overbeek.

De heer Overbeek zal tot zijn pensionering belast worden met bijzondere taken.

Mevr. mr. Pop-Schuiemaker adj. directeur Faunabeheer

Per 16 juni 1980 is mevr. mr. K. E. Pop-Schuiemaker benoemd tot adj. directeur Faunabeheer.

Kitty Elisabeth Pop-Schuiemaker, geboren 9 mei 1949 te Veendam, studeerde van 1968 tot 1974 rechten aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

In 1974 trad zij in dienst bij de directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken van het Ministerie van Landbouw en Visserij.